

Pèl & Ploma

Barcelona-Juny 1901-Un número 1 Pta.

Ayuntamiento de Madrid

Sumari

TEXT

ALS AMICS, ALS CONEGUTS I AL PÚBLIC.
LLIRI BLANCH, per *Jacinto Verdaguer*, Pbre.
À UNA CIGALA, per *Jacinto Verdaguer*, Pbre.
EL POETA JACINTO VERDAGUER, per *E. Marquina*.
DORM, per *Rafel Noguera i Oller*.
JOAQUÍM SOROLLA, pintor, per *Pincell*.
DEL ESPADAT AL MAR, per *E. Marquina*.
LETRAS AMERICANAS, per *Tomás Allende*.
PABLO R. PICASSO, per *Pincell*.
SALÓ PARÍS, per *Pau del Camp*.
AL SORTIR DE CÁN PARÉS, per *M. U.*
LLIBRES DEL MES, per *Suasus*.
AUTÓGRAFO, de *Apeles Mestres*.
RIALLA D'ABRIL, per *Apeles Mestres*.
TEATRES, per *El del Galliner*.
NOVES & VELLES.

GRAVATS

EL POETA JACINTO VERDAGUER, Pbre., per *R. Casas*.
EL POETA VERDAGUER, QUANT ERA ESTUDIANT. De fotografia.
JOAQUÍM SOROLLA, pintor, per *R. Casas*.
CROQUIS, per *J. Sorolla*.
QUATRE ESTUDIS, per *J. Sorolla*.
R. PICASSO, pintor, per *R. Casas*.
CAFÉ CONCERT DE MÁLAGA, croquis per *P. R. Picasso*.
CROQUIS, per *P. R. Picasso*.
L'ESPERA, croquis per *P. R. Picasso*.
R. PICHOT, pintor, per *R. Casas*.
EL POETA MARQUINA, retrato per *R. Pichot*.
RETRATO DE DONA JOVE, per *R. Pichot*.
DOS DIBUIXOS ORIGINALS DE'N RAMÓN CASAS, QUE'S
REGALEN Á CADA SUSCRIPTOR DE «PÈL & PLOMA.»
JOHN RUSKIN, en 1860 i 1895.

Pèl & Ploma

PERIÒDIC MENSUAL AM DIBUIXOS

96, PASSEIG DE GRACIA, INTERIOR, BARCELONA

SUSCRIPCIÓ ANYAL:

Barcelona 10 pessetes.

Espanya 12 pessetes.

Unió postal . . . 12 francs.

Se publicará una vegada cada mes, un número que contindrà al menos 32 planes de text i gravats.

Repartirà gratuïtament aquest any á tots els suscriptors, sis fac-símils tirats en colors, per la casa J. Thomas, de Barcelona.

Además del nou cartell anunciador del any 1901-1902, se regalará á cada suscriptor UN DIBUIX

ORIGINAL d'en Ramón Casas, quin valor intrínsec supera al preu de subscripció.

Els suscriptors á **Pèl & Ploma**, tenen dret á una reducció de 50 % al preu de subscripció de la publicació *Affiches imaginaires*, executada per la casa J. Thomas.

PUNTS DE VENDA & SUSCRIPCIÓ:

L'AVENÇ, 20, Ronda Universitat.

VERDAGUER, Rambla del Centro.

DURÁN Y BORI, Carrer de Fernando.

A. LÓPEZ (Llibrería Espanyola), Rambla del Centro.

PIAGET, Rambla del Centro.

CORNE, Rambla del Centro.

FAYANS CATALÁ, Carrer de les Corts, 289.

JOAN B.^{TA} PARÉS, 3 i 5, Petritxol.

Pèl & Ploma

Als amics, als coneguts i al públic

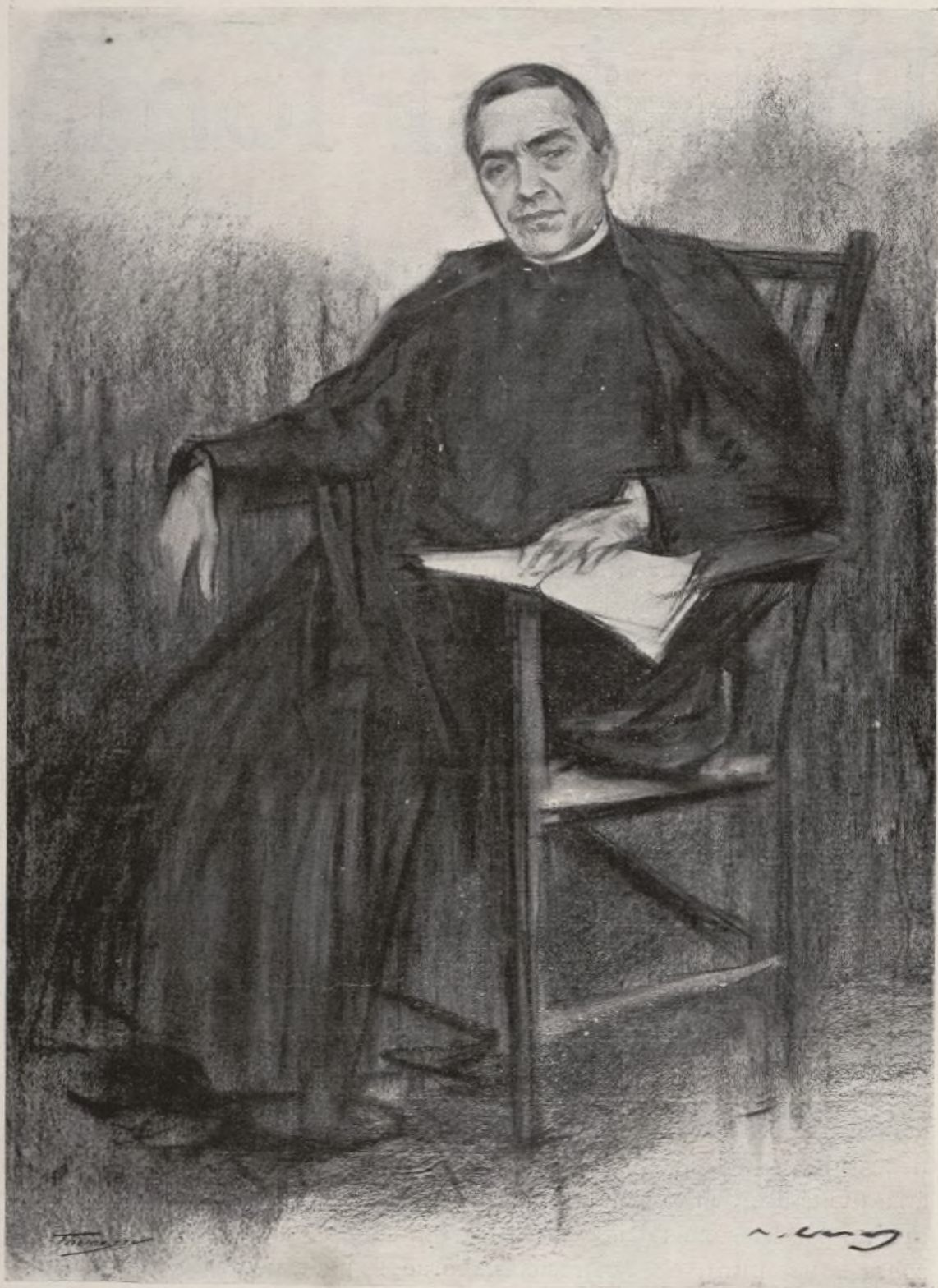
PÈL & PLOMA entra á n'el tercer any de la seva vida. La nostra publicació no té empresa, directors ni accionistes. Al començar, obehí solzament á l'evidencia de no ser possible col-laborar en cap publicació que fos senzillament artística. El primer any, ens encaràrem al públic desconegut, que fa la massa popular, i prompte's feu evident que sols responíe un grupo escullit entre tots els aimants d'art, que prescindíen d'escoles i grupets. Durant el segón any, esperonats per parers ben diferents, ens estenguerem am combinacions que l'experiencia ha demostrat ser prematures.

Al començar el tercer any, fent-nos càrrec de totes les opinions, amistoses i ofensives, decidim fer la nostra, qu'es demanar el concurs de tots i anar seguint un camí que ningú ha gosat seguir, fins comptant am més elements.

Els fundadors, que mai s'han proposat cap fi personal, no demanen més que cedir el lloc als que vulguin que l'art tingui una publicació aon cada artista sigui á casa seva, mentres no vulgui *expropiar* la dels altres. L'únic motiu que'ls dona forces pera tirar endevant, es la *seguritat* de que ningú ha donat mostres de tanta constancia am tant pocs elements, i que si callessim, ó ningú parlaríe, ó totom faríe discursos, i l'art no deu tractarse com altres branques de l'activitat humana.

Si no havem lograt convéncer á totom, tampoc teníem fets propósits de profetes. Si al predicar han vingut á poblar el desert alguns estols d'amics, aquets han sigut prou pera mantenir l'empenta en el camí de les nostres idees, que's reduceixen á fer el possible pera que l'art entri en la part á la que té dret, en tots els actes de la vida. Aquet es el nostre programa, que no per ser concís deixa de ser transcendental. Mentres estiguem d'acort sobre aquet punt, els nostres col-laboradors podrán dir lo que vulguin.

«EL POETA JACINTO VERDAGUER, PBRE.»
PER R. CASAS

LLIRI BLANCH

Per ceptre d'un rey
jo en terra naxia,
per ceptre d'un rey
ó d'una regina.

Ne passaren mil
mes d'or lo volian,
lo volian d'or
y de pedreria.

Passá Jesucrist,
amorós me mira,
y al véurem tan pur
com raig de celistia,
tan pur y tan blanch
com la setalía,
y de la terra'm cull
y ab sa ma divina
rient m'ofereix
per ceptre á Maria.

(Inédita)

Á UNA CIGALA

Nobis cithara pectus.

Amagadissa entre'ls pins
com cantas, pobra cigala,
mes ¿qué'n resta de tos cants
quan arriba l'hivernada?

Cigala jo só com tú,
jo canto'l sol que m'escalfa,
mes de tornar á cantar
als dos resta l'esperança.

Hi tornarem quan lo sol
desgele les nostres ales,
tú á l'ombra d'aqueixos pins
jo en los soleys de la Patria.

(Del *Roser de tot l'any*.)

El poeta Jacinto Verdaguer

I quin bo hi fá, oblidar que han sortit d'entre nosaltres, desvetllantse purs i tranquils per sobre les petitesas mínimas del dia, aquests cants espirituals, sense rés d'ignoble, sense rés d'incongruent, blanchs i naturals com l'aigua de les fonts!

Es el poeta dels *Cants místichs* i es el poeta mes gran am que conta Catalunya la benananta en cosas de poesia. La seva poesia es bona per essencia: una mena de bonesa que no's pot imitar ni definir. No'n necessita d'esculliment de paraulas, recargolament de rimas, ni jochs d'ideas sense pensament. La seva poesia es la poesia de la seva ánima, tota virtud i serenitat. Diriau que Verdaguer no viu al mon: lo verament admirable es que no te necessitat de viure-hi. Si'l tránsit d'aquesta terra es, com ha dit l'Emerson, camí de perfeccionament i estada de compensacions, l'ani-

ma de Verdaguer no necessitava ferlo aquet camí ni cercarlas aquestas compensacions. No hi ha dins d'ella imperfecció, ni lluita; no hi ha mes que un gran amor als vius i al mon: una pietat intensa á Deu, com ell en diu de l'ánima del mon.

Fa més que pensar, dubtar i discutir: estima, qu'es ensemps coneixer i acceptar lo sant de las cosas. En qualsevol altre part que á la nostra terra, un xic ingrata envers els seus grans homens, s'en haurien fet curiosíssims estudis d'aquet pobre capellá, d'ull's de bondat i somriure perennal, que sense filosofia, esbrina l'intim de las cosas naturals i sense sociología predica l'amor, doctrina de l'humanitat i sense pretensions de Theólec, parla am Deu hermosament i Deu li contesta.

Se li sembla un xic Mistral, pero molt de lluny i solçament en coses determinades; es

encara el Poeta Antich, el Poeta-anònim, el poeta-multitud, aquet gran Verdaguer, autor de poemes i de goigs, d'Idilis i cançonetas de bressol.

En aquestos poetas—sempre indiscutibles—s'ajuntan deliciosament lo que diríam las dos qualitats precisas á produir la planta: la llevor i la terra: d'abdues coses tenen un xic las sevas poesías: d'abdues se forma la seva personalitat de vident i bon-home, de capellá i poeta.

Hi ha dos clases de poetas: l'encarregat de viurer en mitj dels homes consolantlos i estimantlos, i l'encarregat de viurer tancat en ell mateix enriquint la seva ánima i concentrantla fins que tregui resplendor, resplendor que encaminará amb el temps á l'Humanitat. No es l'un més gran que l'altre; ni més gloriós; ni més veritable, ni més bó: tots dos tenen el seu destí que satisfer sobre la terra, l'un patint per els demés, l'altre pensant per ells; l'un donant son esperit tot amor als homes i á las debilitats i á las petitesas dels homes; l'altre prescindint de tot lo que no sigui ell mateix, enfortintsi i transportant sens treva las columnas de l'Ideal, vía enllá de l'horitzó. El primer acompanya á l'humanitat; l'altre la mena: el primer la fa viva, el segon la fa conscient: el primer se diu Homer, Teócrit, Virgili, Luis de León, Joan de la Creu ó Verdaguer: el segon Marc Aureli, Dante, Wordsworth, Goethe i Tolstoy.

La tasca del primer es desvetllar l'amor i els desitjos, en mitj de l'escepticisme i la mort de las cosas. La seva lira es un cor perpetuament voltat de flamas: aquet no critica, ni estudia, ni compara, ni soluciona res: tot hi te lloc en la seva obra; els aucells i els petits animals, els homes i las preocupacions i els sentiments i els desitjos dels homes; Deu i las criaturas de somni; Maria i la pureça i la maternitat ensemps.

El poeta-company, el gran Virgili de l'humanitat te d'esser un perfecte d'esperit i un tranquil de sentiments: tot al mon ha de semblarli bo essencialment, porque la seva tasca es precisament aquesta, fersen veu del mon i tancar-lo en la caixa de vidre de las sevas obras porque la santa tradició no's perdi, per-

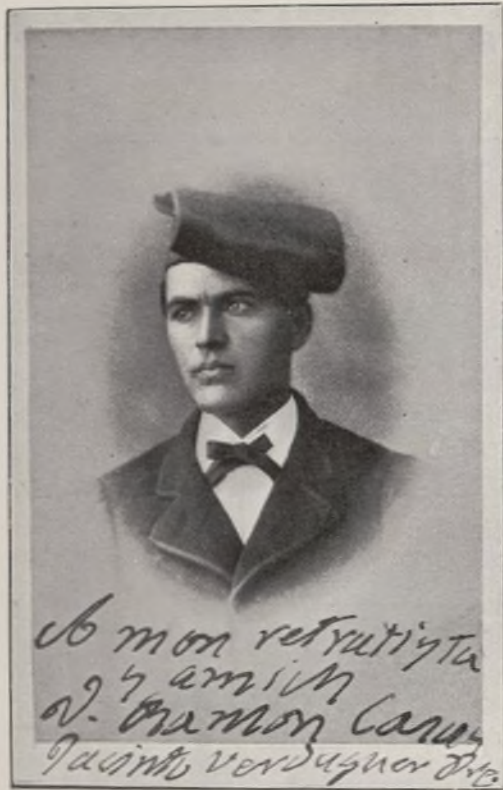
que aquell nom que va donar Adám á las cosas—nom que no era altra cosa que la manifestació de la seva essencia—no acabi devenint inexpressiu entre'ls homes. L'un en mans de l'altre aquet estol gloriós de poetas-companyans sembla que se'l vajin llegant aquell llibre meravellós del Génesis, aon l'ánima del mon formula'ls seus vots per la primera volta. Com va de pares á fills la tradició d'una familia i ella la fa característica i ella ajuda á produirse i fa partir d'un principi encertadament segur als seus fills capdals, la tradició del mon, i el perquè del mon—mai demostrat, cregut sempre—va de poeta á poeta partint entre nosaltres llatins d'Homer per arribar á Mossen Jacinto i brollant d'aquet en obras gegantinas que no son d'avui ni d'ahir sino d'avui, d'ahir i de tots temps.

Altra es la tasca del poeta—conscient.—Aquet veu el mon tal com es al seu voltant i li senyala un nou Ideal vers aon donar un pas fent una nova evolució. Aquet es l'Heroe d'en Carlyle, construint llocs d'estada successius á l'Humanitat. Quan el mon devingui perfecte, que la voluntat íntima de las cosas s'haji manifestat i realçat ben sencera, el poeta-company i el poeta-conscient dirán lo mateix: l'harmonia i el bon esser final de l'Univers. L'un am volada igual i tranquila, l'altre poc á poc caient i alçantse, haurán arribat al lloc mateix: lloc de pau i de satisfacció perpetuas.

Llavors cantarian am paraulas iguals si visquessin Verdaguer i Paul Verlaine; Shakespeare—el gran poeta company dels homes i Wagner—el gran poeta—conscient de las ideas.

Ja ho hem dit, el poeta-company, fill de primitius, no'n fa cuestió, ni pot ferne de la vida momentania i contemporania de las cosas. Tampoc s'en preocupa de la seva propia forma de vida. Una sola Vida es la seva: vida sense res d'accessori, sense lluitas, caigudas, imperfeccions, ni sotregadas. D'aquets poetas els cristians en deian Sants, á voltes: i aixís es Sant Francesch, el bon pare carinyós del nostre Mossen Cinto.

Per xo siguen les que siguen las sevas ideas religioses, la seva significació social i el seu

«EL POETA VERDAGUER» QUANT ERA ESTUDIANT

vital ofici: no hi ha home de bona voluntat que no'ls admiri i no'ls estimi i respecti á n'aquestos bons companys poetes. Podreu discutir i negar l'importancia d'un Plató, d'un Dante ó d'un Goethe: no hi ha home vivent, si parla am coneixement de causa, que s'atreveixi á discutir á un Homer, á un Shakespeare ó á un Verdaguer. Y es perque els primers fan real la Vida i amb aixó hi ha perill d'errarla sempre: en cambi els segons, prescindeixen de la realiació i canten solçament l'ideal, aixó que sempre es lo mateix i es hermos i es pur i es fresc perpetuament—aixó que Verdaguer anomena Deu, i Shakespeare amor, i nosaltres sense pretensió de precisar-lo més, voluntat del mon.

I héusela aquí, tal com la veig la gran figura de la Poesía catalana. De poetes com ell se necessitan sigles per ferne i més sigles encare per oblidarne.

Naturalment ell tenia dret á figurari en aquet primer número del volúm tercer d'un

benvolgut periódic d'art, un xic fill nostre, que voldríam perfecte i bó, com el poeta gloriós qu'aquet any li farà de protector.

El retrato d'en Casas dona clara sensació d'aquella serenitat i pau interiors de que vos vinc parlant; i encara m'agradaria trobari aquell somriure especial arreconat á punta de llabi, que tan familiar ens es als seus amics. L'altre retrato, encara que fotogràfic hi té des-sota unes cuantes ratllas, escrites del poeta, que son prou perque á nosaltres ens sembli esquisitament artístic i gloriós. I es per aixó qu'ens agrada i complau publicarlo.

E. MARQUINA

DORM

Dorm, Amor, dorm,
que la Lluna ja s'alça.

.....
Lentament l'hermosa Nit
passa...

clou els ulls qu'están oberts
i s'adormen els desperts.

Dorm, Amor, dorm,
que la Lluna es ben alta.

.....
Lentament la quietut
passa...

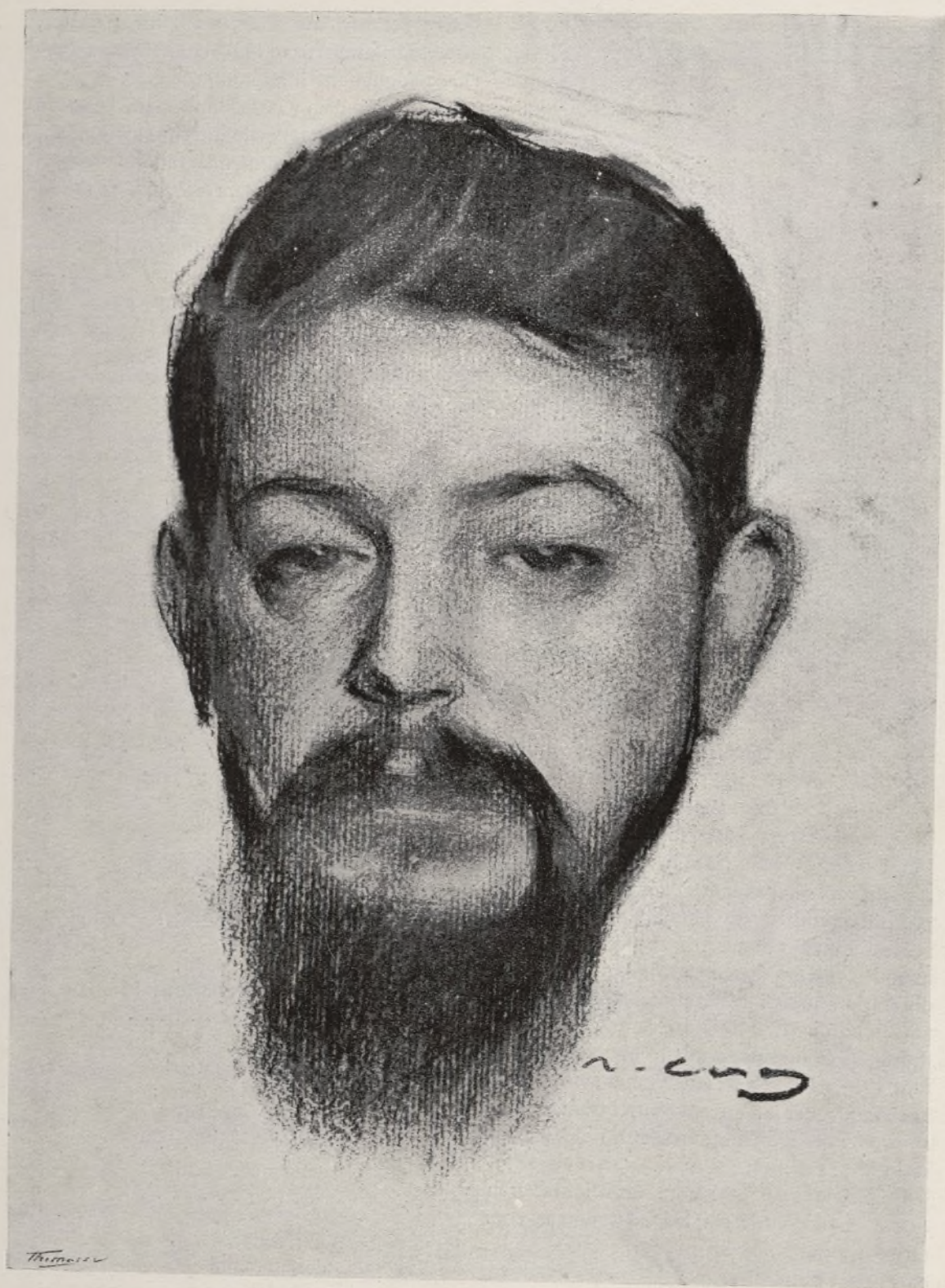
clou els llabis amb el dit:
que serena es la Nit
que serena i callada!

Dorm, Amor, dorm,
que la Lluna es desmaia!

.....
Brillants de claró
tremolen els astres!
Tot calla i tot dorm:
Tot viu i tot parla
qu'es l'hora sublim,
del somni de l'ànima!

.....
Dorm, Amor, dorm,
dorm i somnia
amb el Dia...
Amor dorm!

RAFAEL NOGUERA I OLLER

«JOAQUÍM SOROLLA,
PINTOR», PER R. CASAS

Joaquim Sorolla, pintor

EL pintor que's va emportar la medalla d'honor á l'Exposició de Madrid i á l'internacional de París, es valencià de naixença i de fets; aneu á distreure'l del seu treball en el estudi que té á Madrid en el silenciós passatge de l'Alhambra i si sap que sou català, vos rebrà com mitjos parents que seureu per dret de naixença, afalagantvos desseguida en la melosa parla llemosina. Si sou de l'art del pincell, la parentela's tornarà més estreta i si teniu temps de coneixe'l á fons, veureu ademés del pintor qu'estima'l seu art, l'amic afectuós i'l company servicial. A n'en Sorolla, els llores no se l'hi han enfilat al cap; més s'estima mitja hora de conversa ab un *ché* pintor de València ó amb un noi dels que pinten á Barcelona, qu'un quart de reproductiva conferencia amb un crític dels que fan i desfan pero que no hi *toquen*. I es que'ls éxits que tants enemics é imitadors l'hi han creat, no'ls ha buscat, sino que atrets per el seu talent i treball, les medalles i comandes han benehit la casa del pintor, posant-lo en el lloc preminent que ben pocs l'hi disputen i tants l'hi enveijen.

Ja fa temps que'n Sorolla fá soroll i soroll de bona llei. A Chicago, exposave aquella *Margarita moderna* qu'aquí fou poc apreciada i qu'allí l'hi comprá'l naixent Museu de Sant Lluís de Missourí, donant-ne un bon pilot de dollars. El director del museu qu'era home molt entés en pintura, no's volie creurer qu'aquell quadre representés una *conducció* en ferro-carril. Vol dir, ens deie, qu'aquell caixó es un vagó? Aixó, afegie, es una celda de presó! Am paciència, logrem convéncel del confort negatiu dels nostres vagons i acabá tant admirat de la bondat de la pintura, com del nostre primitiu servei de transportar bestia humana. L'any següent á París, qu'es més á la vora que Chicago, succehí lo mateix: aquella *Trata de blancas* tant ben pintada i dibuixada, ningú la prenie per una

escena ferro-carrilera i casi per aquesta rahó, l'hi premiaren la marina, en lloc del quadre de costums.

Aquella marina am la vela inflada, fou l'empopada am que la sort empeny la carrera del pintor valencià, desde que l'Estat francès l'adquirí pera'l Museu del Luxemburg. El quadre de Madrid, es el mateix que tenie á l'última universal de París i en ell desenrotllá'l pintor la concepció de la *Triste herencia*, plé de malinconia i tractat am impecable dibuix i encertada sobrietat de color. Els dibuixos que reprodueix, son estudis dels pobres nens escrofulosos que figuren en el quadre, banyantse en aquell mar fosc del que n'esperen la salut.

Amb aquet quadre, ha clos en Sorolla la serie de marinas que l'han fet conèixer del gran públic, á n'el que'l jurat de Madrid ha rendit acatament, perque si en lloc d'eminencies fossin gent entesa en pintura, haurien pogut premiar l'hermós quadre *La Familia* tant fill de las grans tradicions pictoriques que feren valer Velázquez, Goya i altres, pera servir d'exemple als actuals pintors francesos, americans i als de tota la terra, exceptuant als pintors de gacetilla que cada dos anys omplen

«CROQUIS»

PER J. SOROLLA

«ESTUDI», PER J. SOROLLA

«ESTUDI», PER J. SOROLLA

el local que á Madrid deixa lliure l'allotjament de la Guardia civil.

Rebi en Sorolla la més coral felicitació per el seu éxit de Madrid i les gracies per haber

volgut ser dels nostres, ajudantnos á la publicació de **Pel & Ploma** amb el concurs dels seus interessants estudis, que no serán pas els darrers.

PINCELL

Del espadat al mar

I

Aixó ting per segur sempre que't veig
qu'un día han d'acabarse aquestas lluitas...
tant començá i recomençá, bon mar
ha d'acabarse en un repós de tot...

Com voladuría de coloms tas aigües
arriban á las rocas, els caps boijos
es trencan en la pedra i las dos alas
blancas quedan estesas sobre l'aigua.

I novas voladuríes! més onadas!
las rocas poc á poc se van desfén
i l'aigua entrant, ben amorosa, adintre:
á força de petóns cedeix la Verge.

II

I vindrán días d'una angunia gran
qu'l mon será petit i sobre'l mon,
d'aigua voltats no podrán viure els homes,
palaus, casas i vilas s'haurán fos.

Llavors l'últim que morí, aquell que trobi
un darrer pam de terra hont reposari
avans de caure, ben guanyat, al aygua,
pensará cosas dolças de pensar...

«Doncs tot aixó no m'ha valgut de res,
» doncs tot ha mort i tot m'ha abandonat:
» jardins del mon i flors de mos jardins,
» dona, petons de dona i criaturas...

» Estic ben cert de que la mort m'espera
» la mar me crida amanyaganme els peus,
» am la frescor de sas caricias d'aigua,
» se'm pon el sol per la radera volta.

» Ben mirat ja podria jeure en terra
» i dormirme i dormir entrá en la mort.
» Perqué no ferho? Alguna cosa em diu
» qu'haig d'esperar vetllant l'hora darrera.

III

» Doncs fora aixó, doncs mort ja tot aixó,
» doncs per mí sol i per res més la vida,
» seguix omplint la seva llar de foc
» com al día primer d'aquesta terra?

» Doncs la vida de tots i els accidents
» i tots aquells dolors d'aquella vida
» no eran verament res? Doncs qu'he pensat
» que tot jo m'he perdut en l'accessori?

» Doncs se pot dir qu'ara comença el ver!
» — Oh primer día de la Vida Santa! —
» Ha estat precis que tot m'abandonés
» per jo creure possible abandonarho.

» He sofert molt perque sens viure en mí
» vivia espigolant extranyas vidas:
» avuy comprenc que verament el mon
» es bell de veure i es petit de viure.

IV

» S'ha post el sol i al enfosquirse el mar
» s'em fa més clara aquesta veu que'm parla.
» Senyora Mort: doncs es ta veu aquesta?»
» Sí, mortal vividor, ma veu mateixa.»

« — Doncs vens per mí sense que jo't demani. »
« — Sí, vinch per tú perque't reclama el viure. »
« — Quin viure? »

« — El viure sol, el viure teu.
« Aqueixa vida santa sense onadas. »

« — Senyora Mort, ahont es aquesta vida! »
« — Oh mortal vividor, cercala bé... »
Adintre! clou els llabis, tanca els ulls,
recull els brasos, ara, adintre, adintre!

V

Com la flor d'una eterna primavera
se li bada el somriure al mitx dels llabis.
Sobre son cos de mort relisca l'aigua.

E. MARQUINA

Letras americanas

PEL & PLOMA la revista porta-estandar de la aristocracia artística en España, entusiasta y cosmopolita, solicita de mí un estudio sobre letras americanas.

Agradablemente sorprendido y halagado en mi amor propio de americano, por el interés que en conocer nuestras cosas demuestran los paladines de la nueva España intelectual, he creído un deber y una satisfacción cumplir tan delicado encargo: un deber, porque creo firmemente que más que nuestros relamidos agasajos oficiales, pueden el conocimiento mutuo de nuestro valer y la estimación recíproca como consecuencia y una satisfacción personal, al disponer como tribuna de proclama de las columnas de una publicación amplia de espíritu, pura de ideales y plétórica de savia germinadora.

Comenzaré, desvirtuando una injusta acusación que ha tiempo viene pesando sobre nosotros; las más sesudas personalidades literarias españolas, juzgando por el hecho en sí y sin preocuparse de indagar las causas nos han tachado repetidas veces de rehacios y desamorados hacia la madre patria, porque rehusando el rancio vino servido en clásico jarro, gustamos beber el bullicioso champagne, en copa de fino cristal tallado.

No es nuestra la culpa; á propósito escuchad un cuento.

Érase que se era, una aldea cuyo nombre no os digo porque para ello fuera menester exhumar algún apolillado pergamino de mi memoria, cuya característica estribaba en poseer una cantidad de asilos y monasterios de distintas órdenes, aunque del mismo culto, en los cuales ingresaban todos aquellos que «padeciendo de la irremediable y divina enfermedad de la poesía», buscaban refugio en el seno de las almas hermanas, atacadas del mismo precioso mal.

Había hermosos edificios con extensos parques, bellos jardines y azules lagos á cuyos bordes platicaban sus habitantes sobre mun-

danos y agradables temas, ó graves disquisiciones filosóficas, después de haber elevado sus místicas canciones en loa del Supremo Ideal; pero desentonando en la tranquila serenidad y belleza, que traía á la mente los días gloriosos de aquella sonrisa de la historia, que se llamó Edad Griega, la obscura masa informe de un monasterio imponente y severo, destacaba su nota de ancianidad y silencio.

Privaba en este monasterio, que tomaré por lugar de mi cuento, un exidalgo enjuto de carnes, alto, espigado, cara huesosa, nariz tajante, ojos traviesos, boca contraída, pelo enmarañado y escaso, en fin, terminaré diciendo con objeto de no gastar vuestra paciencia, que era él manchego y héroe protagonista de un libro famoso si los hay. Temeroso de Dios y muy virtuoso, era el tal don Alonso Quijano el Bueno.

Encerrados entre las paredes conventuales, cuya blancura adusta parecía invitar al recogimiento y á la cavilación, los religiosos llegados de países lejanos unos, nacidos en la aldea misma los otros, pasaban sus vidas en el más completo aislamiento, á tal punto que, para huir á la tentación que con su alegría y bullicio brindaba, el prior había ordenado tapiar las ventanas que daban al huerto vecino.

Y bajo las bóvedas sombrías del claustro, se escuchaban los pasos informes y acompasados de los religiosos que con el mismo libro en la mano é idéntica oración en los labios, elevaban el incienso espiritual de sus almas hacia la severa región del Arte.

Después, al crepúsculo de aquellas tardes sin luz, reunidos en la sala de estudio, oían sabios consejos que versaban sobre el amor á Dios, á la Virtud y la Moral, veneración al Pasado y adoración al Recuerdo y ante todo, repetía el bueno de fray Alonso con aquella sonora voz que él gustaba emitir en tono de profundis, para revestir de una grave majestad sus cachazudas disquisiciones; reprobado y huido de las libes costumbres de los religiosos vecinos, que celebran el Placer de los Sentidos, que cultivan

* Los Raros. Ruben Dario.

«ESTUDI»

PER J. SOROLLA

las flores de la Ironía y el Dolor, que se mofan del Honor y la Moral y bañan sus pensamientos con la Lujuria de la Forma.

Pero héte ahí, que cierto día desapareció un religioso, llamábase Dario y era de sí inteligente y taciturno. Á poco súpose había ingresado en la orden vecina á cuyo prior llamaban Verlaine el Divino; la voz del padre Alonso resonó aún más profunda y sonora anatematizando al hermano infiel, pero al terminar su prédica, un nuevo religioso había desaparecido.

La dispersión continuó, poco tiempo después solamente una pequeña parte de adictos rodeaban al viejo prior, cuya voz se debilitaba y cuyos razonamientos carecían de fuerza y convicción. Se habían abandonado las prácticas severas y rígidas y por las puertas y ventanas nuevamente abiertas, lanzaba el Sol su carcajada de Oro. Un buen día, una alegre caravana invadió los solitarios claustros; encontrando la puerta abierta, sus discípulos decidieron hacer una visita al anciano abad que remozado con tan agradable sorpresa y

temiendo la soledad y el olvido después de su partida, abandonó el sombrío monasterio albergándose en el nuevo edificio construido por sus mismos discípulos.

Pero ¡oh portento! Sus consejos y lecciones dichas ahora en hermosos jardines cubiertos de flores y bajo la alegre caricia del Sol, adquirirían una nueva y extraña fuerza de juventud.

Sentíamos frío acurrucados y entumecidos al mísero calor que nos prestaba el rescoldo del Arte Castellano, ansiábamos más atrayente hogar intelectual y ante el glorioso resplandor de vida penetramos en el Jardín Francés.

En España, conociendo algo pero despreciando nuestra evolución, nos apreciaban en el valor que para el siglo xx representan las poesías de Juan de Dios Peza y Olegario Andrade y las novelas de Gutiérrez y Ocantos; autores á los cuales nosotros mismos consideramos del pasado apreciándolos, como buenos soldados de la extinguida patria vieja. Estos y otros peores que éstos, son los que continúan enviando sus libros para merecer un elogio de

«ESTUDIO»

PER J. SOROLLA

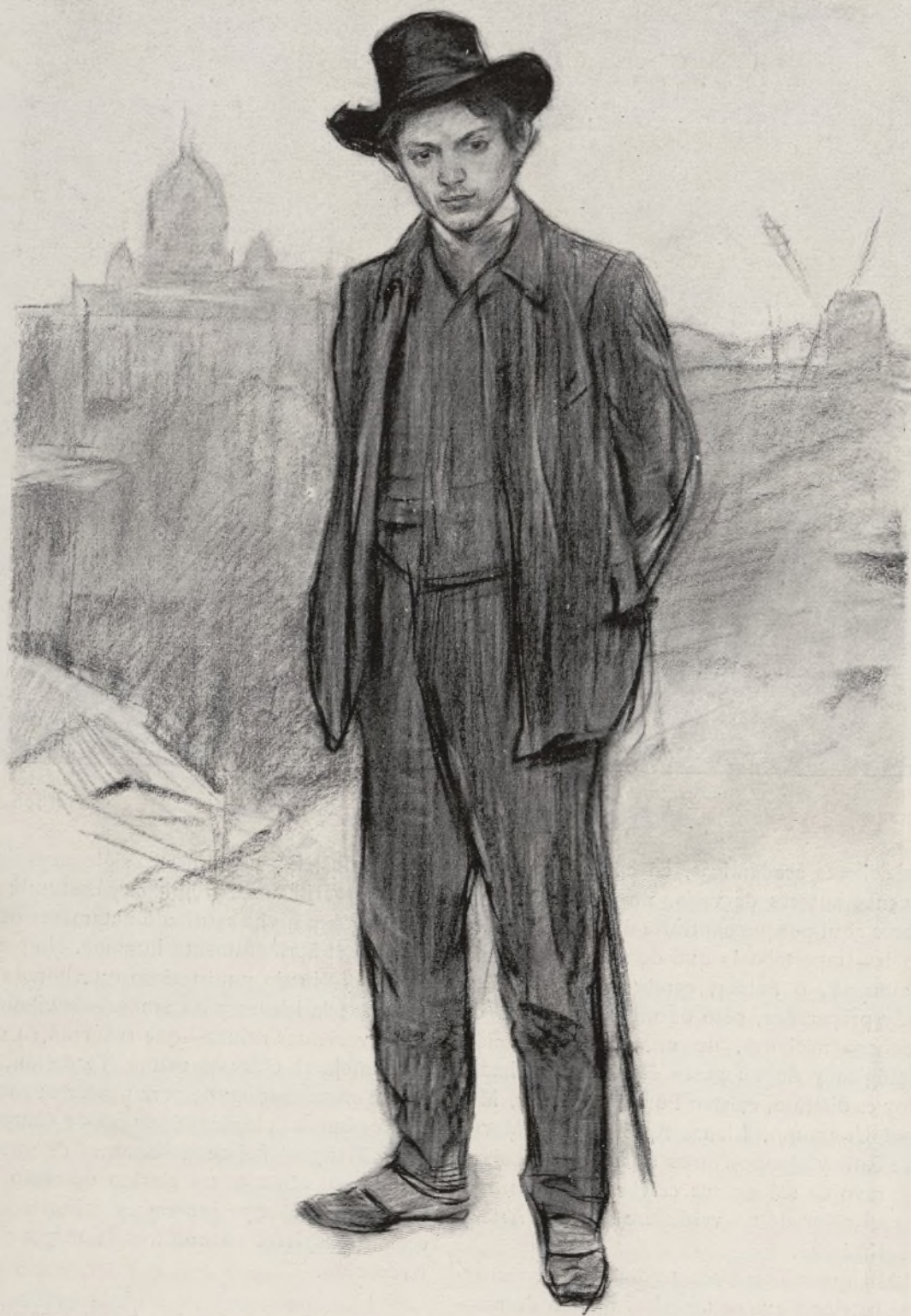
los señores académicos, en cambio nuestros jóvenes autores de valía, no mandaban sus libros aquí porque contraria ó favorablemente no les importaba lo que de sus obras decían Valbuena, ó Palma, cerebros muy sólidos, muy preparados, pero de un sabor rancio de puchero nacional, de una alta cerebración teológica y de un gusto estético acorchado. Hoy es distinto, existen Pompeyo Gener, Miguel Unamuno, Llanas Aguillaniedo, Martínez Ruíz y algunos otros capaces de albergar un rayo de sol en sus cerebros para dorar y ver el valor de un verdadero libro de Arte y Sentimiento.

Allí que no tenemos tradiciones ni recuerdos patrios y que de tenerlos, no son de razonada exhumación para una época como la presente, comprendiendo tendríamos que ser estrechos y regionales, obstinándonos en ser

americanos, hijos de nuestro siglo en espíritu é ideas, sacrificamos prejuicios y costumbres y nuestra obra no ha resultado netamente original pero sí hermosamente humana. No poseemos el ojo brujo y misterioso que horada las sombras; la hiedra y las arañas—habitadoras de polvorientas ruínas—que susurran su canción añeja al oído de mamá Tradición, no tienen encanto ninguno para nosotros; encontramos burda la leyenda; la raza de Caupolicán y Mangoré fué agostada antes de nuestra venida, su alma es un alarido desolado que vibra en la Pampa inmensa y solitaria cuyo eco no despierta en nosotros la magia de la Evocación.

TOMÁS ALLENDE

(Acabará en el número próxim.)

«R. PICASSO, PINTOR», PER R. CASAS

«CAFÉ CONCERT DE MÁLAGA»

CROQUIS PER P. R. PICASSO

Pablo R. Picasso

EN el centre artístic á la moderna que s'está condensant á Barcelona, han brollat ja alguns talents de pervindre entre'ls joves forasters que les corrents de la vida han portat entre nosaltres. En Pablo R. Picasso, quines condicions de pintor ningú negará, aixís desitjem creureu, hauria fet vibrar l'esclat d'una obra ben diferent si no s'hagués mogut d'aquella Málaga que'l sol esberla. Trasplantat á Barcelona, se trobá en un mitx més propici á les seves facultats, qu'entre mitx d'aquell petit estol de pintors de coloraines que's diuen coloristes perque gasten paletes que semblen fetes am plomes de lloró. Tot lo més, al cap d'unes quantes medalles somicades, hauria pogut fer algún altre *Flevit super il-lam*, que fins ara's queda l'obra *antum* del ardent país de les panses.

En Picasso á Barcelona, si bé no ha aprofitat les lliçons que reglamentariament deurien donarse á Llotje, ha vist l'afortunat mal exemple de molts pintors que'n saben sense recórrer á les escoles oficials, ni bregar de cara á l'Istiu pera obtenir la bosseta de viatge que tantes glories ha proporcionat á les families.

El talent del jove pintor andalús, que parla castellá am accent barceloní (segons se digué en l'únic número de la revista madrilenya *Mercurio*), se revelá entre companys del ofici, jurat que mereix més crèdit que 'ls que donen medalles als quadros, com si fossin arts de xacolata. Algunes obres *mitx-exposades* als *Quatre Gats*, foren ràpidament adquirides per els que busquen les fruites primerenques de l'Art i *Juventut*, la revista catalanista publicá el primer dibuix d'en Picasso. Ja fá un any, se'n

«LA BALLADORA», DIBUIX PER P. R. PICASSO

Pel & Ploma

aná á fer el romiatje á París i allí un xic enlluernat per la magnitud del camp obert á les arts, arreplegá innumerable paquets de cróquis i treballs més complerts qu'abandoná en plé comensament d'èxit pera fer un viatge á l'extrém mitxdía d'Espanya, quin antich recort no correspongué á la nova impressió rebuda. Á Madrid, ell i l'escriptor Soler, fundaren el periódic *Arte joven* que feu rotllo en pocs números, precisament per el regust de fruita nova que's desprenie dels dibuixos del jove pintor andalús. I allí, li passá'l que succeeix á molts artistes, en un temps més ó menos llarc; aquell París, el París bescantat de la vida febrós l'atraie altra volta, no pera conquerirlo am l'empenta somniada al fer el primer viatge, sino am l'ardiment d'aprendrer en el centre aon en definitiva floreixen més frondosament totes les arts.

« CROQUIS »

PER P. R. PICASSO

L'art d'en Picasso, es joventíssim; fill d'un esprit d'observació que no perdona les flaqueses de la gent del nostre temps, s'en desprenen fins les belleses de lo horrible apuntades am la sobrietat del que dibuixa perque veu i no perque sab fer nassos de memoria. Els pastels que figuren en l'Exposició que la nostra publicació ha organísat á càñ Parés, son tant sols un dels aspectes del talent d'en Picasso, que será molt discutit pero no menos apreciat entre'ls que deixant-se de motllos, busquen l'art baix tots els aspectes. En aquet número publicuém alguns fulls d'album, que com molts altres que tením en preparació demostren la rapidés de visió del jove pintor quín retrato publicuém, en aqueix

Pel & Ploma que tant acota'l cap saludant á n'els vells que valen, com ajudant en lo possible la volada dels que poden ser els grans homes de demá.

En Picasso qu'encara no té vint anys, fins té sort amb el *motiu* que l'hi han tret á París; sota d'aquell gran barret qu'es un pavero passat per les intemperies de Montmartre, amb els ulls vius de meridional que sab dominarse i envolquellat de coll per historiades corbates ultra impressionistes, ha sugerit als seus companys francesos el nom de *Petit Goya* amb el qu'el anomenan amistosament. Desitjém que'l físic no menteixi i'l cor ens diu que'ns farà quedar bé.

PINCELL

«L'ESPERA»

CROQUIS, PER P. R. PICASSO

Saló París

PARÍS, Maig. — Entre unes coses i altres, m'ha vingut molt bé poder esperar, pera parlarvos de les meves impressions del Saló. Del dels Camps Elíseus, ja'n sentireu parlar per els que compren cromos, encara qu'uns quants hi tenen obres que millor estarian en l'altre, qu'es l'antic del Camp de Mars.

Escoltant no mes que'l meu gust, lo millor, son les obres

d'en Maurici Denis, que tenen un color personalíssim, de notes esmortuïdes pero vigoroses i altament decoratives. Com pinta al oli, no hi cap dir qu'es un japonisant, perque quant pinta á l'oli, el japonés no hi toca.

En Zuloaga, té un éxit del que me'n alegro molt, mes el seu quadro refusat á París per el comité espanyol, m'agradaba més. Ha venut tot lo qu'ha dut d'Espanya i aixó es un diploma d'inepcia pera 'ls senyors del nostre jurat á París, que s'haurien pogut estalviar aquet mico. En Zuloaga, ha ensopegat molt millor el camí que's proposá, que no pas els altres dos buscadors de grans i bons éxits, que s'anomenan Anquetin i Blanche.

Als *independents*, el lloc predisposa al artista pera trobarsi bé, aixís com indisposa al home adotzenat, al *bourgeois* de Daumier, pera parlarne malament en els *Diarios*

«BALLARINES»

DIBUIX, PER R. P. PICASSO

«P. PICHOT, PINTOR»

PER R. CASAS

de França, de l'extranger i fins de Barcelona. En aquesta exposició, vos agradarien de segur, les obres de Bonnard, Vuillat, Milcendau i Maria.

Mes que dels *Salons* de pintura i de *confiança*, se parla entre'ls artistes de París, de l'Exposició *Daumier*, qu'ha viscut en l'immortalitat com dibuixant, sent aixís qu'era un pintor i dels grossos.

PAU DEL CAMP

Al sortir de càn Parés

ENTRE'ls quadros que semanalment se veuen per Barcelona, de tant en tant ne surten que posen de mal humor als monopolisadors del bon gust; coll-torsats, am un dit al front i'ls ulls en blanc, rumien tots els texts que saben i la cómoda tecnologia dels *épitomes* i obrint i tancant els brassos com croses de coix, esclaten á dir: «Ó no ho entenc i aixó está bé, ó*si com totom diu i jo'l primer, soc dels més entesos, aixó no pot anar». Si de cas algún atrevit, que mai ne falten, gosa preguntar: i perque no está bé? Á les hores l'home-bellesa, contesta pam més pam menos, com seguix; de primer, perque á mí no m'agrade; (l'altre pensa, doncs á mí sí) en según lloc aon ha vist vosté colors aixís? aon? pregunta més fort. Quínes medalles té aquet xicot, quíns diplomes, quants anys ha anat á Llotje? N'ha sentit parlar bé per els diaris? Sí? en quíns? No deu pas ser en el, diguém meu!! Desenganyis, demani á mil, á cent mil persones si'ls agráde, i veurá com l'hi dirán que no. Si l'altre es mal criat, molt atrevit ó creu tenir aficions pictóriques, respondrá una pila de raons difícils d'encertar i acabarà la discussió am l'etern: per vosté está bé? Doncs pera mí aixó no es pintura.

La raó del pont de Lleida, es el *passiu bé* de totes les polèmiques d'art plástic, perque en-

«EL POETA E. MARQUINA», RETRATO
AL OLI PER R. PITXOT

«RETRATO DE DONA JOVE»,
PER R. PITXOT

cara están per fer i no fan falta els tecnicismes verdaderament científics que son la forsa d'altres arts; de la Música, per exemple. En pintura, hi han veritats de mil anys, com hi han veritats qu'ho eren fá un sigle i ara ningú se les empassa aixís com el nostre temps ha glorificat genis quina gloria ha dormit alguns sigles. Per aixó puja i baixa Murillo, per aixó baixa Fortuny, i pugen sense parar Leonardo, Fra Angelico i per els mateixos motius misteriosos qu'empenyen totes les passions de l'humanitat, ara trionfen Velázquez, El Greco, Boticelli i tants i tants pintors qu'han sigut respectats com si fossin de poc valer. Quant la guerra de l'Independencia, els capitosts del exercit invasor que representaven el gust del temps, embalaven cap á França tots els Murillos que podien, mentres deixaven dormir gloriósament en pau, grans cantitats de Velázquez qu'encara monopolisém i'ls Grecos dels que casi no hi ha rastre fora d'Espanya. Més recentment, cada vint anys hi ha hagut un escándol d'opinió pública quant s'ha parlat am elogi á França de Courbet, Manet, Monet, Degás, Renoir i de tots els pintors que després de treballar molt temps á les escoles, en els museos ó devant de la naturalesa, se presenten al públic am obres que s'aparten de lo que s'está acostumat á veurer.

Si totes aquestes coses passen á tot arreu, es evident que també's produeixen entre nosaltres, desde que Barcelona es un centre d'art indiscutible, sobre tot per els diferents ideals qu'en llurs obres demostren conreuar els pintors catalans i els forasters que s'han educat en el centre barceloní. Per xó, al criticar ó solzament al parlar d'obres pictóriques, deu recordarse sempre que si'l gust té una calitat personal, l'art verdader, no'l pot monopolisar ningú. D'aixó se'n cuiden els anys i encara més els sigles, que porten á cal drapaire teles d'antigues glories i posen als Museus obres d'inmortals anónims. No faltarie més que's proclamés un miquetes á Cervantes, perque en vida seva no visqué de renda ni tenie estampa propia!

Aquet llarc exordi inútil pera tot aquell que judiqui per els seus ulls (qu'es com se deu ju-

dicar), no n'es tant quan se tracta de joves pintors qu'injustament han sigut casi les víctimes oficials de gents que'ns alaben quadros aon el marc es lo millor, amb els mateixos adjectius que gasten quant la seva vista enterbolida no frueix devant d'una verdadera obra d'art. I que'n resulta? qu'á nels qu'aixís parlen de pintura, totem els saluda i'ls té per bones persones que son i'l jovent pintor d'aquesta terre, se'n va fora d'aquí á buscar el terrible silenci dels pobles entesos, ó la crítica d'un Geffroy, d'un Denis ó d'un Alexandre qu'es molt honrosa quant no coneixen al pintor i tampoc prodiguen pera tots els amics. Aquí, fins fá poc habien anat fentse pas els que més rebien de la crítica més que per res, per els paperets impresos que duien de París i d'altres ciutats, com els cantants els anaven á buscar á Italia. De mica en mica, l'Ixart á l'Ateneu i al Circol Artístic, en Casellas á *L'Avenç* i á l'edad d'or de *La Vanguardia*, anaren fent opinió, feina en la que ajudaren els pintors-escriptors entre'ls que ocupá'l primer lloc en Santiago Rusiñol. Mes si la crítica i'ls articles d'art han anat millorant, els pintors han augmentat en número i en varietat de temperaments i per xó l'honrós ofici de víctima escusculada, no ha estat mai en vaga. Després d'en Rusiñol i d'en Casas que reberen molts anys... mentres el crític que més pegava els hi compraba quadros, l'hi toca'l torn al qu'avui es un gran paisatgiste; en Mir. Reben també á les hores, en Nonell i en Canals qu'á París obtingueren l'exaquarem d'artistes personals i quant en Zuloaga enviabe teles á Barcelona plovién pedregades que s'han fos amb els grans éxits de París, de Berlín, de Bruseles, de Dresde i fins, afortunadament, de Barcelona.

Mes el qu'ha rebut més temps, més fort i més sovint, es en Ramón Pichot quina exposició á Can Parés, demostra l'incansable neguit d'aquell xicot d'aspecte boer quina afició á la pintura l'hi fá passar mesos i mesos en deserts com son les Cales de Cap de Creus, omplint teles i més teles abraonantse amb els espectacles que'l mar ensenya, esmicolant les nostres costes. Encare recordém l'esclat de riurer que produhiren en una exposició pas-

UN DELS DIBUIXOS ORIGINALS DE'N
RAMON CASAS, QUE'S REGALEN Á
CADA SUScriptor DE «PÈL & PLOMA»

sada, els pilots de pedres pintats per en Pichot. Les boques badades, eren d'aquells que pertanyen als aficionats que tenen quadros de deu pessetes i cromos de doscentes. Dels que's pensen, més ben dit; no pensen, diuen que'l pintar es un entreteniment i qu'un home que passa anys i anys buscant efectes de color ó fermeses de dibuix, fa broma al presentar una obra que ni entenen ni volen estudiar. En altres exposicions, les rialles ja no eren tan generals, pero encare massegaven molts caps aquelles pedres de la primera exposició. Més tart, també en Pichot buscá testimoni de valer artístic á París i n'hi donaren.

Ara, am la mort d'alguns crítics, les vaques d'altres, el biliosos llagrimейjos, les benevolencies i les índoles de diferents periódics, se deurá quedar com avans i'l públic tímit, escás é indiferent, no's mirará l'exposició de'n Pichot, si no com un pany de paret moderniste. Si se l'emporta á París i'n parlen, ningú's confessará equivocac i aixís anirém seguint fins que l'hi prengui'l lloc de víctima oficial un successor que ja deu correr per aquestes Rambles.

Ha trobat el seu camí en Pichot? Es ben perillós aseguraro, pero que dels retratos qu'exposa als anteriors hi ha un gran progrés, no dubtém en diro. El retrato de'n Marquina, es una imatge de l'esprit del jove escriptor, més

que la reproducció antropométrica del seu físic. La turbulencia de l'edad, la fermesa de les conviccions que pugui tenir i l'ambient tot de l'obra, ne fant un retrato de poeta i no pas de res més. En el de dona jove que figura en l'Exposició, l'imatge femenina está pintada en un fons altament decoratiu qu'escau á la figura. El cel té la crua finesa dels nostres blaus i en abdues obres la pincellada es ferma, sense pincells de pel de martra que posin els poros de la pell en perspectiva. Entre'ls demés, hi han cafés-concerts *nacionales* i *extranjeros* que reproduïxen sugestivament la part pictórica dels mateixos vicis, presentats en els d'aquí en estat semi barbre i en els de París am les glasses i plomes d'un refinament caduc. Hi há finalment un carrer dels vols de Santa María qu'es l'únich sufragi que obté en Pichot de casi totom, pintat am l'energia i les harmonies de colors casi enters que son la característica de la nostra llum brutalizada per un Sol d'Istiu. Les mateixes games i valors esmortuits, fan d'altres pastells exposats obres de finíssima sensació que deurien provocar envers l'art d'en Pichot més consideració de la que se l'hi dona i que de segur tindrà continuant el camí emprés am l'ardiment que ningú l'hi pot negar.

M. U.

Llibres del mes

NOVA PRIMAVERA.—PRIMERAS POESÍAS, per *Manel de Montoliu*.—Com indica'l seu títol propi, se tracta de la primera obra d'un artista fervent i apassionat. La seva personalitat está á punt de desvetllarse entre les dues vigoroses de Mossén Cinto Verdager y d'en Joan Maragall. Té del primer una vaga descendencia mística, un xic menos sincera, un xic més platoniana i filosófica; del segón guarda la visió de l'ànima en les coses naturals, l'amor gloriós, l'entussiasme vital. Preferim les seves poesies al poema que las prece-

deix: i de las seves poesías aquellias en que l'ànima del poeta se recull i es fa íntima ens agradan més que no pas aquellias altres en que, oberta d'alas, plana pels horitzons amplíssims de la lírica. Creyém son *Lliri de Filí-Comis* molt superior al seu *Cant á Grecia*.

Manel de Montoliu es de bona voluntat, entussiasista i ple de sentiment: convençuts ja fa molt temps de la seva esquisida sensibilitat comprensiva, el llibre de que parlém ha vingut á demostrarnos plenament que també per la producció ha sigut protegit i armat de la Na-

Pèl & Ploma

turalesa. Té fecondat l'esperit de fondes i serioses ensenyances; veu las cosas d'un modo personal, i encerta molt sovint am la forma més escayenta als seus pensaments i á las seves visions. Per damunt del seu llibre passa discretament un vent suau de poetes d'Alemania, que'l fa molt característic i distingit entre la diària producció de Catalunya.

Finalment: tota una personalitat literaria que segurament no ha de tardar en afirmar-se i precisarse am novas obras.

FRASES RÍTMICAS, per *Edmundo Montagne*.—Lliurada de la mena d'influencia, maligne com totes les influencies, que venia exercint sobre d'ella la literatura castellana, ens trobém cada día més, amb una nova literatura hispano-americana, am forma propia, sino original; plena de rebuscament de novetat, d'esperit modern, de tendencies noves i de refinaments artístics.

Sembla que'l despertador d'aquet moviment gloriós qu'amenassa nada menos qu'amb el monopoli artístic de la llengua de Castella, fou Ruben Dario, que fora d'aixó, ha permanescut després indecís i vacil·lant, sense arribar mai á ferse una personalitat vigorosa i ferma; fluctuant, imitant i seguint á l'un i á l'altre: de Verlaine á Mallarmé, de Mallarmé á Verhaeren, i aixís sempre. Degut al seu esforç, nasqueren en cambi nous poetes entusiastes, desitjosos de cantar sens treva les seves propies sensacions i les seves visions personals, trencant per sempre més la tradició sense cap solta que'ls uníe estúpida-ment á una literatura tant bárbara com era per ells la castellana i procurantse construir una de nova, sincera i personal; tota per ells.

Per aquells temps (1897) publicaba en Leopoldo Lugones les seves *Montañas de oro*, á las que no tardaren en fer agradable companyia els *Ritos*, de Guillermo Valencia, i cuasi ensemps *Castalia Bárbara*, de James Freyre.

Edmundo Montagne es dels més nous i joves dins d'aquet moviment palingenésic. La seva qualitat predominant es la *força*. Els seus versos, un xic descuidats, son d'una abun-

dor viciosament tropical i escumejant. Sota'l brollar d'imatges, á voltes trascendentals de significació, encara que expressadas en forma qual originalitat sembla massa buscada, apunta vigorosament l'influencia nietzschiana. Es un anárquic, i, com diria el famós boig-filosop, un dionisiac. La productora dels seus versos no es pas l'*inspiració*, sino *la furia*. Véginse las primeras paraulas d'una de las sevas composicions escullida al etzar:

FUTURO ROJO

Hay luminosos puñales en los ojos de los parias
sobre el corazón templados á los golpes del desprecio.
Y hay puños crispando enojos en las hordas proletarias
que el espinazo doblaron bajo el látigo del necio.

Aquesta hiper-expressió del natural es la característica d'en Montagne. Axó dona á las sevas visions de Naturalesa un aire de monstrositat y de lluita permanents:

¡Oh qué aplastante es el peso de la sombra que se agranda
para enturbiar la velada luz del día!
Cómo cae en copos brunos y macula los blancos
congelados de las cimas;
cómo cae abrumadora y hace gemir cuánto mancha
con sus negruras amargas que se agarran y se infiltran,
que se agarran en las cosas que no alientan
y se infiltran en las cosas que respiran!

Hi ha un xic de morbosisme en tot aixó. Es una abundor que té quelcom de delirant i febrós. En tot el llibre, quinas millors composicions, al parer nostre, son *Letárgica*, *Día gris*, *La agonía de la rosa*, *De la lucha* i *La muerte de Dios*, s'hi troba á faltar la dolça serenitat dels països d'art.

EL CANTOR DE L'IDEAL, per *Felip Cor-tiella*.—Es una reivindicació de la llum d'ideal dins de la Vida. No's tracta aquí d'un ideal teòric que rebutja las lluitas diàries de la carn i de la sang. Es el pràctic ideal de la perfecció i la felicitat humana planant per sobre nostre i vessant la seva llum demunt dels camins de la Vida per ferlos més alegres i triomfants.

Un llibret d'alta educació que convindria que llegís el poble i del que tothom sortirà am l'esperit reconfortat i digne.

UN DELS DIBUIXOS ORIGINALS D'EN
RAMON CASAS, QUE'S REGALEN Á
CADA SUScriptor DE «PÈL & PLOMA»

Copiarém algunas ratllas: «No faré la reivindicació de la paraula *ideal*, perque pera expressar un concepte que sintetisi l'aspiració permanent de l'humanitat n'hi ha prou dihent: L'ideal de la vida. Aquet concepte ho diu tot. I perque es ben clar, profón i elevat, em sento fort i resolut á defensarlo amb el cap i amb el pit contra qui'l profani esquifint-lo i emboirant-lo. L'ideal de la vida es l'ideal de tota la vida, de totes les ansies, de totes les necessitats, que la despleguin i l'escampin pera tots i per tot treient fruit i aroma; és, en fi, la nostra Acracia, am la seva amplitut d'horitzons, il·luminant les consciencies i fent-les heroiques realisadores de la voluntat. Per aixó'm feu pena que sentintvos apóstols d'ideal tant gran, tant humá i tant humanitari, pera veure-l i sentir-lo be, us el mireu sols amb el ventre, *parlant de l'art am fredor i amb aquella ignorancia dels rutineros quan, perque sí, s'ocupen de les nostres coses*. Jo no demano preferencies, perque ho necessito i m'ho estimo prou tot pera despreciar res. Lo més essencial es la satisfacció de les necessitats materials; pero penseu que *finis pera lograr aixó necessitem l'halé que dona l'acció de la bellesa oferint-nos la sentimentalitat sana de la vida*.» Aquesta afirmació de la Bellesa per entremitj de totes las necessitats materials es lo que fa noblement educativa l'obreta acabada d'en Cortiella.

POEMAS HELENICOS, por Goycochea Meléndez.—Un altre escriptor de la República Argentina, que seguint irresistibles tendencias, ara que'l mon sembla substituir per un ideal de bellesa, á imitació dels grecs, las falsas corrents de vida artificial i contradictoria dels cristians, canta aquet ideal encarnantlo en figuras gloriosas de la Grecia, *Orfeo, Safo, Fidias, Tirteo*, etc., que successivament i am prosa plena de cadencias i d'imatjes van lloant la gloria de *l'acció, la bellesa viva* del cos humá, la perpetuïtat de la vida, la força feconda de l'amor, etc.

Hi ha un xic d'artifici en tot el llibre. Es una mica violenta la cópula d'aquell cervell d'americá, indolent espectador de visions, am

la forsa plásticament marmória i vivament activa dels personatjes que fa cantar. Creiém qu'en Goycochea Meléndez cantaria pel seu compte més encertada i escaientment qu'amaçantse sota la máscara joiosa dels fills de la Grecia.

LA ACCIÓ MORAL MODERNA, per Ernest Vendrell.—Conferencia delitosament escrita sobre las novas lleis de vida i el minvar creixent de las dugas entitats directrius de la societat antiga, l'Iglesia i l'Estat. En aquesta conferencia, qu'el seu autor va llegir al Ateneu, amb una senzillesa plena de ferma convicció, ensemps que de noble i harmoniosa claretat, se senyala'l gloriós desvetllament de la vida individual i's proclama com á nova fórmula de tota societat l'amor á la vida i la seva acceptació joiosa i realisació per el Treball fecond i productor.

Un estudi dels *tipos representatius* d'aquesta nova vida serveix pera proposarnos no fetiches qu'incensar, sino figuras vivas, á las que seguir i ajudar viva i personalment dintre del mon. Aquets tipos son en Picquart, encarnació de la sinceritat i respecte al propi individu; Zola, l'artista nou, i en últim terme la França, especie de gegantesa, bocet de lo que deuría esser la Ciutat futura.

Ens complau copiar aquestas ratllas en las que l'Autor exposa eloqüentment la tesis de la seva agradable conferencia: «Penseu en l'embelliment de la vida que's desplega abundantament en totes las manifestacions humanas d'ara: casas, quadros, estatuas, flors, decorats, art suntuari: en l'expressió de la música moderna; en l'intervenció dels elements de la Naturalesa en la Poesia, i, ja ho hem dit, en l'art decoratiu; tot, en una paraula, convergint á fer pensar en la joia de la vida, á ferla sentir, fins á viúrela intensa i expansivament. I quan de tantas maneras, am tanta diversitat i abarquant tants infinits aspectes de la vida humana se revela una mateixa idea emocional, es que aquesta idea ha passat á ser carn de la carn de l'home, part essencial de la seva conciencia, unitat del seu conjunt: ha passat á ser una verdadera religió de Força, de

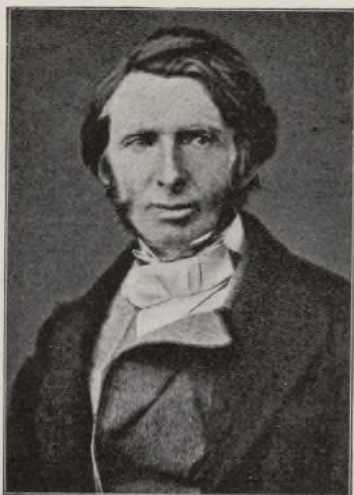
Bellesa, d'Amor, la religió *irreligiosa*, la religió de la Vida.»

Es de desitjar que qui ha escrit aquesta hermosa *conferencia* no sigui tant ingrat envers la seva ploma, que tant be li serveix en cas necessari.

JOHAN RUSKIN. — FRAGMENTS TRADUITS DEL INGLÉS, AMB UN ASSAIG INTRODUCTORI, per Cebrià de Montoliu.

Veus aquí un dels llibres més seriosos, transcendents i hermosos que de molt temps ençà se venen publicant á Catalunya.

El propòsit del seu autor es donarnos á conèixer, per medi d'un assaig crític i la traducció d'alguns fragments *complets* de las sevas obras, la figura simpática i gloriosa del apóstol anglés, en John Ruskin. Aquesta tasca la realisa en Cebrià de Montoliu amb una serietat i coneixement de causa perfectament extrany fins ara als nostres pretenguts vulgarisadors. Lo que Montoliu califica modestament d'assaig introductori es una exposició, encara que breu, complerta de las doctrinas de Ruskin, feta am tota consciencia, am tot entusiasme i ensemps am tota imparcialitat. En Montoliu ha tingut la sort d'esser el primer á parlarne entre nosaltres d'un moviment social qu' está fentse inevitable; i donant una forma personal á l'exposició d'estranyas doctrinas, ha dit ja

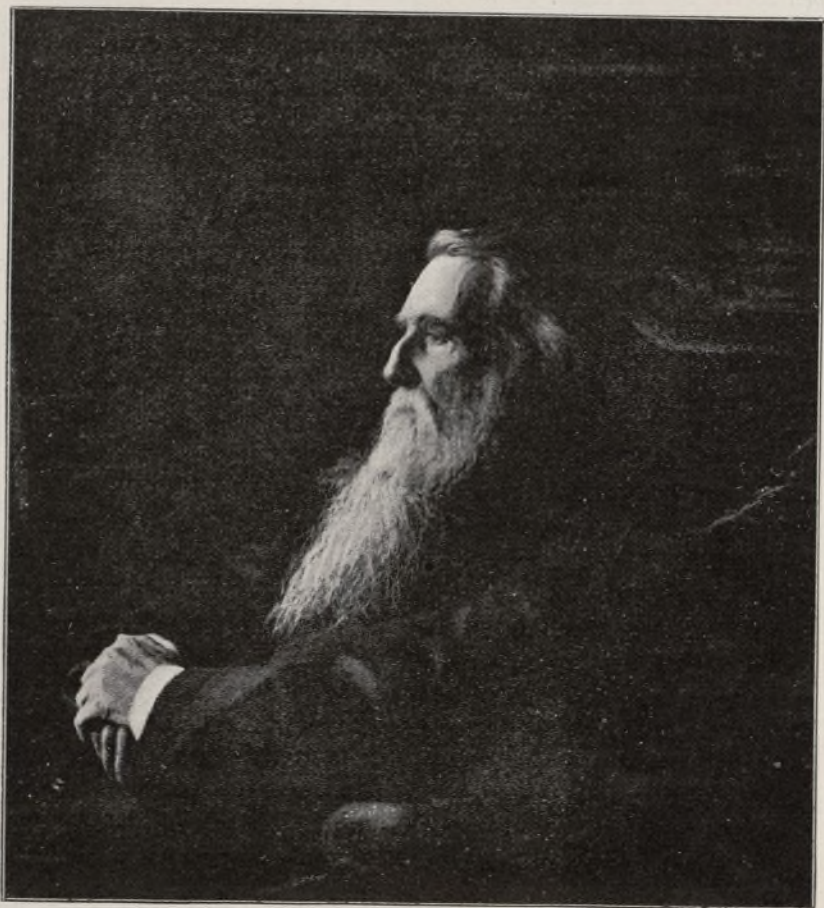

JOHN RUSKIN

EN 1860

la seva paraula avans de ferse popular i transcendent aquet moviment. No podém amagar que una extraordinaria simpatia per las doctrinas en ell exposadas i la convicció que tenim de la seva oportunitat actual, ens fa preciós aquet llibre, i creiem un deber sagrat procurar la seva circulació i expansion, d'una manera especial á Catalunya. Desde aquestas mateixas columnas ó desd'un altre puesto ens proposém tornar á parlarvos-en, entrant d'una manera més directa en el coneixement i apropiació de

las doctrinas d'en Ruskin. I grans mercés al sincer i jove introductor d'aquet gran mestre en las negrosas vías de la Barcelona industrial.

JOHN RUSKIN

EN 1895

CUENTOS ANDALUCES, per Arturo Reyes.—Forman el tomo XVIII de la «Biblioteca Mignón», i donan exacta, ensemple que bárbara idea d'aquelles terras de mitjdia, com creiem qu'el seu autor degué volerho. Tot son tiges, entrañas, borracheras, pependencias, navajazos i riñas. Certs salvajismes de color i un dibuix vigorós, més ben dit, abultat en las descripcions, semblan les dues millors condicions del seu autor, quines facultats de pensador no arriben á revelarse en tot el llibret.

L'ART DÉCORATIF.—Publica 'l fascícol de Maig, un article *L'art dans tout*, en el qu'am molta solta demana'l seu autor, M. G. M. Jacques, nous camíns pera l'aplicació de la bellesa á l'art usual. Fins are s'ha pogut produir *l'art en tot*, á preus elevadíssims; ja es hora qu'á poc preu i començant per la veritat, també l'art arriui als més humils objectes industrials. El número conté 78 il·lustracions, i's ven á dos francs, qu'á preu de pessetes i comptant el correu, venen á ser onze rals.

L'ART ET DÉCORATION, dedica un article al íntim pintor Jean-Charles Cazin, i un altre molt important, á les instal·lacions generals de l'Exposició Universal, començant per les seccions austríaques. Hi han algunes il·lustracions reproduint obres del gran pintor belga Léon Frédéric, que vé á ser un continuador dels vells mestres flamencs i dels grans poetes pintors Botticelli i Ghirlandajo.

LA REVISTA MODERNA, de México.—Un article sobre la juventut francesa i les seves tendències, quina veritat i exactitut ens hauria agradat poguer recomenar un xic més.

LA REVUE PROVINCIALE.—Prosas de Mecislas Golberg, Bertrand, Ternère i Vidal: versos de Maurice Magre Orliac i d'altres. Á llegir uns fragments del llibre *Cazare le résucité*, que próximament donará á llum en Me-

cislas Golberg i en el que sembla farà una especie d'exposició i glorificació de la vida individual i natural: la gran doctrina nova que glateix avui dia al fons de totes les diversitats. En els fragments publicats á *La Revue Provinciale*, parla l'autor de la *Llei* en contradicció am la vida natural i té paraules i pensaments de fonda significació:—«La *Llei* oposa »á l'infinita mesura del mon, que floreix expandintse, la mida mesquina de l'home que »tremola, decreix i s'en va.

»La *Llei* mata l'home de la terra, del fang i »dels vents, pera deixar viurer á l'home de la »pena, del treball i dels temors.»

Un altre fragment d'aquet mateix llibre pinta el judici del mon de corrupció que'ns volta envers del Llàtzer ressucitat, l'home natural. Alguna reminiscencia de Lammenais en aquestes ratlles; pero sempre am més ingenuïtat, am més sinceritat d'istil.

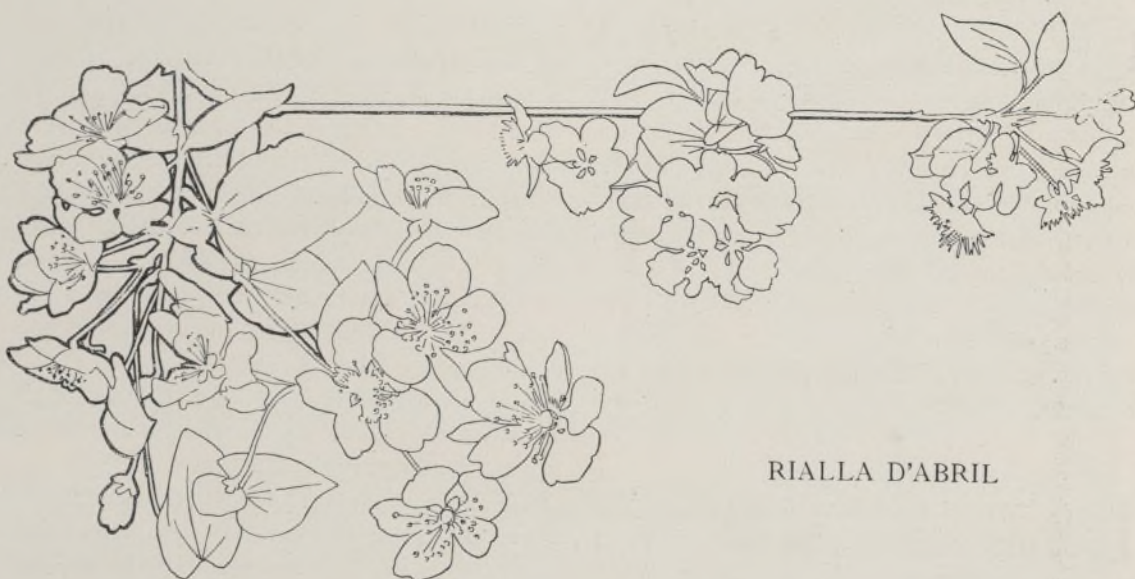
Á la mateixa revista llegim un article sobre *Descentralisació* que firma l'Alphonse Tenière i del que creiem útil traduir aquets paragraphs: «Fácil es de veurer que pels uns, parlar de descentralisació, es un medi de ferse »visibles discorrent sobre la *qüestió del dia*; »que pels altres es un dilettantisme, perque, »nois, es precis parlar d'alguna cosa; i que »finalment pels restants la *descentralisació es »un medi d'empetitir l'horitzó intelectual, fent, »en consecuenca infinitament més fácil la tasca »d'inflar genis.*»

Res d'aixó serà mai obra seria tocant á descentralisació. «Aquesta no devindrà útil sino »en mans dels interessats, dels que treballant »fassin abstracció d'ells mateixos. La descentralisació deu esser l'obra desinteressada de »tots per l'edificació de la societat futura.»

THE STUDIO.—Dona reproduccions de medalles, d'obres d'orfevreria antiga i quadros de Macaulay Stevenson.

Aquestes tres últimes revistes, que ja son molt conegudes á Catalunya, donen el moviment artístic estranger que, sense imitarlo servilment, tant pot servir al nostre.

SUASUS

RIALLA D'ABRIL

Amor Utilló:
 Vegi si fa pel Pèl y Ploma
 una aipe que varem
 fer l'altre dia yo y el
 cirerer. ~~Altre dia~~
 Y si no' al sacre
 San afe
 T. J. J.

Avuy ¡quín riure el cirerer!
 Tot vell com es ¡quina alegría!
 De bon matí y que rialler
 m'ha dat, al veure'm, el bon día!

Ensá y enllá, quan he arribat,
 á cor obert ha extès las brancas,
 y per la cara m'ha tirat
 dugas grapadas de flors blancas.

«¿No veus? m'ha dit; ja torno á ser
 lo qu'un altre any y altre any solia!...»
 —¡Quín riure avuy el cirerer!
 Tot vell com es quina alegría!

Y ha desgranat en l'arbre vell
 un virolay, la pastorella,
 ab alegroys de flor y aucell
 y esbojorrada cantarella.

Y m'he posat á riurer ab ell
 y m'he posat á riure ab ella.

APELES MESTRES

Teatres

L'ODEÓN, AL PRINCIPAL.—Se pot ser del Odeón de París, con del Ateneu, de la Colombófila, ó de l'Universitat, mes quant sis persones qu'han treballat en aquell teatre parisenc s'erigeixen en *companyia del Odeón*, els empresaris no deuen deixar-se fer els perdigons artístics, i el públic encara menos. Mes com al anar á París sols tením temps, els de Barcelona, pera recorrer tots els molins roijos, blaus i blancs, els cafés concerts i concertets i'ls balls i ballets, ens en torném al Born am greu sentiment, deixant per un'altra vegada l'anar á la Comedia francesa, á l'Odeón ó als altres teatres que son el París dels parisencs propiament dits i no pas dels altres tres millions i mitx d'electors. Per xó, el bon cavall blanc del nostre teatre's va fer creurer á n'ell mateix qu'aquells sis pobres cómics de carretera eren la companyia de l'Odeón, i'l públic se va allargar de les pessetes que se l'hi sollicitaven, perque tant mateix no era tant car com quant vé la Sarah ó la Réjane qu'am aquells preus exagerats no mes fan mitja entrada.

El primer día, ens serviren una correcció de Molière, l'ensada per el popular autor del *Cyrano*. Á les primeres rimes deixarem d'escoltar els alexandrins de'n Rostand, pronunciats mitx en belga i mitx en parla de la França xica, per fixarnos en l'objecte exòtic qu'era el punt de mira de tot el teatre. Era aquell objecte, una dona jove, extranya i per xó mateix, estolviantse de ser hermosa, envolquellada en sedes, blondes i plomes d'abric de tísica aficionada que d'un violent cop de bras tirava lluny d'ella, amb actituds de domadora de cavalls Orloff. Sort d'ella pera amenisar la trista representació d'una obra tant apagada com els pobres actors, que no podien donarli vida amb el poc alé que gastaven. Durant els entreactes, l'exhibició del agradable trastet d'art exòtic continuava i'ls homens drets sobre aquells peus llunts de gomosos vergonyants, acotavan el cap sostingut en apariencia per la planxada guillotina de la camisa. Tor-

nava á aixecarse'l teló i tornava á mantenir el caliu de l'atenció l'aucell foraster sugeridor dels desconeguts atreviments que conten els ordinaris de París. Aixís s'acabá la representació, repartintse l'atenció dels espectadors entre la sorpresa de veurer aquella mitja dotzena de cómics mártirs i aquella actriu de la vida real que promet ser una estrella de caps de mistos.

L'endemá, execució de la *Parisienne*; lo més notable, fou l'ambient de pietat qu'anaba amansint les justes ires del públic. Al primer acte, un botó massa curiós i lluent, provocá un xic de maró prompte deturada per la conmiseració que produíe aquella pobra gent. Ella, la que feie de *parisienne*, suposant-la elegant, jove, guapa i de veu emocionant, frisava la quarentena, més aviat passada que temuda; ell, l'aimant gelós, tot esclau d'aquell amor, elegant i jove, amagaba unes tristes cames corves, en uns pantalons de creixensa per el llarc i ample, acabant per baix en unes enterisses tot just enllustrades i per dalt amb un jaqué de varies temporades; de les mànigues enganxades en els botonets d'acer d'uns punys invisibles, ne sortien unes mans que proclamaven totes les amargors del propietari, amb els nusos de canya i'l tó blau de panellóns d'Istiu. La cara, volia dissimular la grogor sota'l blanc d'una pomada de baix preu i preníe una alarmanant retirada als caps de la Morgue: El primer acte, passá miraculosament; el segón, se acabá en pau i allí ja's feu patent el vent de pietat que corrie, perdonant el pá de cada día d'aquells desgraciats. El tercer acte, el representaren am la major bona voluntat, com víctimes disputant á precís el perdó dels executors. Feie tanta pena parlant d'amor aquella parella juntada per la mala esturgancia d'una *tournee*, que'l públic tot se torná bó com si fos un sol home i al acabar aquella *Parisienne* de sub-prefectura, aplaudí. Els que no hi eren, mai podran imaginar-se l'aspecte compungit d'aquells pobres *cabots*! Fins el galán tragué colors á les galtes i l'estrella, la trista estrelleta

que s'apaga probà un somris escaient pera donar de tot cor, les gracies á un públic de bons sentiments. Deu faci que tots l'hi siguin tant propicis!

I alló de ser del Odeón, que s'ho treguin del cap, ó dels cartells; ni á l'Odeón hi há companyia ni solen ser bons els còmics d'aquell purgatori de la Comedia francesa. També podrien suprimir lo de *companyia*, perquè sis, no son més qu'un *piquet*... i aixó fá Odeón de Barcelona.

COM GUANYEN UNA FORTUNA ELS EMPRESARIS?—Resposta: Igual que'ls que treuen la rifa. La proba está en que no

s'ha trobat á Barcelona cap empresari que fes representar *Els Encarrilats* de'n Torrendell, qu'haurien fet sala plena durant el temps de febre electoral barcelonina. Mentres en Frégoli fasi'l mateix efecte financier, quines ganes de fer coses bones?

EN ZACONNE Á BARCELONA.—Gracias á Deu i á un empresari castellá, el actor modern vindrá á representar els *Espec-tres*, *Gabriel Borckmann*, *Die versunkene Glocke*, *El poder de les tenebres*, *Hamlet* i un altra obra. Després anirá á Madrid i á Lisboa. L'època, será'l Novembre.

EL DEL GALLINER

Noves & velles

DISTINCIONS QU'AVERGONYEIXEN.—El pintor Zuloaga refusat per el jurat espanyol de l'Exposició de París, ha sigut nombrat *Sociétaire* del Saló del Champ de Mars, sent doncs el primer espanyol qu'obté tant senyalada distinció. El nostre paísá Plannells, desconegut del públic barceloní, ha sigut nombrat *associé* de la mateixa entitat. Els dos artistes, el vascongat i'l catalá, s'han perdut pera'l nostre desgraciat país que ni sab retenir als seus fills eminents. Ens en condolim, pero felicitem als dos amics.

LA SOCIETAT D'ARTS GRÁFIQUES de Viena (*Gesellschaft für vervielfältigende Kunst*) ha decidit publicar en el suplement de la revista que publica, *Die Graphischen Künste*, una llista de totes les noves publicacions originals qu'entrin en el domini de les arts gráficas. Pera poder fer coneixer tots els treballs publicats, demana una llista de les aigües-forts, gravats al boix, litografies é il·lustracions de

llibres publicades durant l'any. Les comunicacions deuen dirigir-se: 17, Luftbadgasse, Viena (Austria).

LA SOCIETAT FRANCESA D'AUTORS I COMPOSITORS DRAMÀTICS ha cobrat durant l'any económic 1900-1901, la quantitat de 4.569,207 francs en concepte de drets d'autor. Els teatres de París han pagat 2.675,000 en xifres rodones i'ls cafés-concerts 300,000. Durant l'any de l'Exposició de 1889, sols ingressaren 3.681,039 francs.

SOCIETAT INTER-REGIONAL DE BELLES-ARTS.—Entre alguns artistes de diferents regions d'Espanya, se treballa pera constituir una societat tancada qu'exposarie les seves obres á Barcelona, Bilbao i Madrid, prescindint de les medalles i buscant en cambi els sufragis del públic dels tres centres indicats.

THOMAS — Barcelona

DR. FR. SCHOENFELD & Co

Düsseldorf

(ALEMANYA)

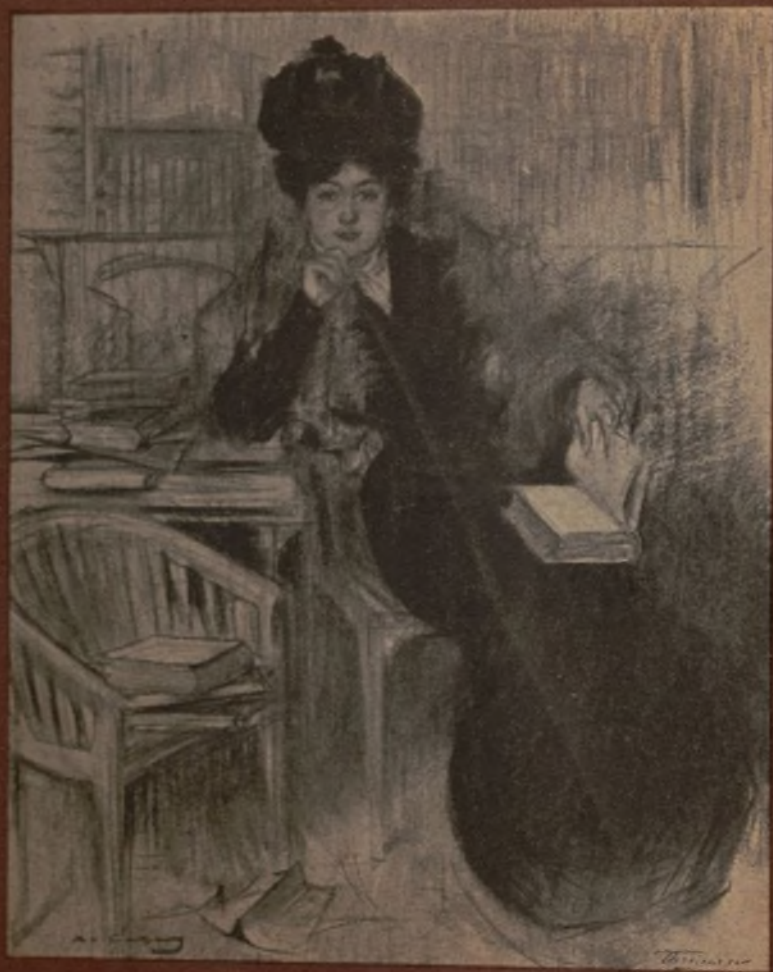
Fabricants de colors al oli,
aquarel·la, gouache, pera
pintar ceràmica, & &,
i demés articles
pera la pintura.

REPRESENTANTS & DEPOSITARIS

ALFREDO RIERA É HIJOS

INGINYERS

Ronda de Sant Pere, 36.—Barcelona

Redacció i Administració, 96, Passeig de Gràcia, interior, de 5 a 7 tarde, Barcelona